

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกป่าชุมชนของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาป่าไม้เขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ชื่อผู้เขียน นางสาววัชรินทร์ นนทจิตร

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษณ์ ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบูลย์ สุทธิสุภา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาป่าไม้เขาค้อ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับการยอมรับการปลูกป่าชุมชน ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอาสาสมัครหมู่บ้านป่าไม้ในโครงการพัฒนาป่าไม้เขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 126 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าไค สแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกป่าชุมชนมีอายุเฉลี่ย 39.9 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้น ป.4 มีรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 57,638.10 บาทต่อปี พื้นที่ถือครองทำเกษตรเฉลี่ย 14.9 ไร่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทาง

ด้านป่าไม้ ได้รับจากเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาป่าไม้ เขาค้อและจากเพื่อนบ้านมากที่สุด เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.8) เคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางด้านป่าไม้ และมีลักษณะการเป็นผู้นำ สำหรับการยอมรับการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกป่าชุมชนในด้านของการเตรียมพื้นที่ การปลูกต้นไม้ และการดูแลรักษาของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูกป่าชุมชนของเกษตรกร คือ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางด้านป่าไม้ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม และลักษณะการเป็นผู้นำ

ปัญหาเกี่ยวกับการปลูกป่าชุมชนที่พบคือ 1) ด้านการเตรียมพื้นที่ ในบริเวณพื้นที่ลาดชันมักประสบกับปัญหาหน้าดินพังทลายในฤดูฝน 2) ด้านการปลูกนอกเหนือจากการปลูกป่าในฤดูฝนแล้ว เกษตรกรยังต้องการปลูกป่าในฤดูอื่นอีกด้วยแต่ขาดแคลนแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการเพาะปลูก 3) ด้านการดูแลรักษา มีปัญหาเรื่องดินเสื่อมคุณภาพ โรคและแมลงรบกวนต้นไม้ และไฟป่าเข้าทำลายต้นไม้ที่ปลูกไปแล้ว

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกป่าชุมชน พบว่า 1) ด้านการเตรียมพื้นที่มีข้อเสนอแนะคือ นำหญ้าแฝกมาปลูกตามบริเวณแนวพื้นที่ลาดชัน เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน 2) ด้านการปลูก มีข้อเสนอแนะคือ จัดสร้างแหล่งเก็บน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูก เช่น อ่างเก็บน้ำ เพิ่มชั้น 3) ด้านการดูแลรักษา มีข้อเสนอแนะคือ เมื่อปลูกต้นไม้แล้วหมั่นพรวนดิน ใส่ปุ๋ย หรือทำการปรับปรุงดิน โดยปลูกพืชตระกูลถั่วแทรกกระหว่างแถวต้นไม้ที่ปลูกไว้ และควรมีการทำลายต้นไม้ที่พบว่ามีโรคหรือแมลงรบกวนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดไปสู่ต้นอื่นๆ หรือใช้วิธีการทางชีวภาพในการควบคุมกำจัดศัตรูพืช ควรเตรียมอุปกรณ์สำหรับดับไฟไว้ให้พร้อมอยู่เสมอ และมีการจัดเวรยามคอยเฝ้าระวังไฟป่า

Independent Study Title : Factors Affecting the Adoption of
Community Forest Planting by the Farmers
Participating in Khao Kho Reforestation
Project, Phetchabun Province

Author : Miss Watchareeporn Nontajitr

M.S. (Agriculture) : Agricultural Extension

Examining Committee :

Assist. Prof. Katin Srimongkol	Chairman
Assist. Prof. Dusdee Nalampang	Member
Assist. Prof. Warapa Kunaporn	Member
Assoc. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Member

Abstract

The purposes of this research were to study the personal characteristics, socio-economic factors of participating farmers in Khao Kho Reforestation Project and to study the relationships between personal characteristics, socio-economic factors and the adoption of community forest planting, as well as problems and recommendations.

The population used in this study were the farmers registered as the volunteer members of the forest village in Khao Kho Reforestation Project, Phetchabun Province totally of 126. Data were collected by the use of questionnaires and were statistically analysed by percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested by using Chi-Square and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

From research findings, it was found that an average age of participating farmers was 39.9 years old. Most of them finished primary school (fourth grade). An average household annual income was 57,638.10 Baht with and an average farm size of 14.9 rais. Information of forest conservation was obtained mostly from the officials of Khao Kho Reforestation Project and neighbours. Most farmers (96.8 %) had been trained in forest conservation and had basic leadership characters. The level of adoption of practices involving community forest planning in land preparation, tree planting, and care of plant were at a middle level.

From hypothesis testing, it was found that factors significantly related to the adoption of community forest planting were information on conservation of forest, contact with the officials, training experience and leadership character.

Problems on the community forest planting were 1) for preparing the land, usually faced the problem of soil erosion in the rainy season 2) for tree planting, farmers wanted to plant in other seasons in addition to rainy season, but they lacked of water resource 3) for maintaining the trees, they faced the problems of soil degradation, diseases and insects, and forest fire destroyed them.

Recommendations for the community forest planting were 1) for preparing the land, vetiver grass was suggested to grow on hilly areas to prevent soil erosion 2) for planting, it should be built up more water sources should be cultivated, such as reservoirs 3) for maintaining the trees, soil should be improved by growing legumes between plant spacing and destroy the damaged trees as well as biological control. In addition, fire extinguisher and fire guards should be intensive cared.